

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa R. P., R. P.,

A. T. i M. T.

przeciwko Polskim Kolejom Państwowym Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 czerwca 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 2 sierpnia 2012 r.,

1) odrzuca skargę kasacyjną;

**2) zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę
1 834 (tysiąc osiemset trzydzieści cztery) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Pozwana Polskie Koleje Państwowe S.A. w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w sprawie z powództwa R. P., R. P., A. T. i M. T. o zapłatę. Wyrokiem tym na skutek apelacji pozwanej, zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 26 stycznia 2012 r., w ten sposób, że określono początkową datę odsetek zasądzonych w nim kwot na dzień 27 lipca 2010 r., umarzając postępowanie do odsetek za okres od 27 lipca 2009 r. do 26 lipca 2010 r. (pkt I), nadto, na skutek rozpoznania apelacji powodów, zmieniono wyrok uzupełniający Sądu Okręgowego z dnia 22 marca 2012 r. w ten sposób, że zasądzono od pozwanej na rzecz powodów R. P. i R. P. solidarnie kwotę 58.510 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2010 r. (pkt II.1) i na rzecz powodów A. T. i M. T. kwoty po 29.255 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2010 r. (pkt II.2 i II.3) oraz rozstrzygnięto o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt III). Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania lub orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie apelacji powodów w całości. W skardze kasacyjnej wskazano jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 117.020 zł, wyjaśniając, że stanowi ona sumę kwot zasądzonych na rzecz powodów w pkt II wyroku Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pomiędzy powodami zachodziło współuczestnictwo procesowe materialne, które nie miało cech współuczestnictwa koniecznego ani jednolitego. W takim przypadku, na etapie postępowania kasacyjnego - inaczej niż na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji odnośnie do wartości przedmiotu sporu oraz na etapie postępowania apelacyjnego odnośnie do wartości przedmiotu zaskarżenia - określenie wartości przedmiotu zaskarżenia powinno nastąpić odrębnie w stosunku do każdego z powodów nie zaś przez zsumowanie wszystkich uwzględnionych roszczeń (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 17 stycznia 1997 r., I PKN 65/96, OSNAPiUS 1997, nr 17, poz. 317; z dnia 28 lutego 1997 r.,

I CKN 31/97, nie publ.; z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 61/97, OSNP 1998, nr 1, poz. 16; z dnia 24 sierpnia 2007 r., I CZ 91/07, nie publ.; z dnia 5 lutego 2010 r., III CZ 3/10, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2011 r., IV CSK 377/11, nie publ. oraz uzasadnienie uchwały z dnia 9 stycznia 2008 r., III CZP 111/07, Mon. Prawn. z 2009 r., nr 3, str. 151). Na etapie postępowania kasacyjnego skutki współuczestnictwa materialnego, które nie ma cech współuczestnictwa jednolitego bądź koniecznego, zbliżone są bowiem do współuczestnictwa formalnego. Z tych względów o dopuszczalności skargi kasacyjnej nie mogła decydować podana w skardze wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiąca sumę uwzględnionych roszczeń powodów, lecz wartość uwzględnionych roszczeń dochodzonych przez każdego z powodów oddzielnie. W stosunku do powodów A. T. i M. T. wartość ich uwzględnionych roszczeń w zaskarżonym wyroku (pkt II) nie przekraczała progu kasacyjnego określonego w art. 398² § 1 k.p.c., co uzasadniało odrzucenie skargi kasacyjnej w części kwestionującej rozstrzygnięcie pomiędzy tymi powodami i pozwaną. Próg kasacyjny w odniesieniu do tych powodów nie zostałby także przekroczony, gdyby do wartości przedmiotu zaskarżenia dodać wartość przedmiotu rozstrzygnięcia objętego pkt I wyroku Sądu Apelacyjnego. Zgodnie bowiem z wartością przedmiotu zaskarżenia podaną przez pozwaną w apelacji (k. 300) wynosiła ona kwotę 5.108 zł.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż skargą kasacyjną został zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, w tym więc także rozstrzygnięcie zawarte w pkt I tego wyroku (zmieniające wyrok Sądu Okręgowego w zakresie odsetek oraz umarzającego częściowo postępowanie w sprawie). Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. pkt 1 i 3 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy części oraz wnioski o uchylenie lub uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany. Spełnienie tego wymagania skargi kasacyjnej jest istotne z tego względu, iż tylko na tej podstawie można określić granice zaskarżenia orzeczenia, w ramach których może orzekać Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (por. art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Z tej przyczyny, wskazany w skardze kasacyjnej zakres zaskarżenia wyroku sądu drugiej instancji powinien korelować z wnioskami skargi kasacyjnej oraz wskazaną

w niej wartością przedmiotu zaskarżenia. W przeciwnym przypadku, gdy istnieje rozbieżność pomiędzy wskazanym w skardze kasacyjnym zakresem zaskarżenia a wnioskami o uchylenie lub uchylenie lub zmianę zaskarżonego orzeczenia oraz podaną wartością przedmiotu zaskarżenia, nie sposób jednoznacznie określić rzeczywistego zakresu zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji, a tym samym zakresu kognicji Sądu Najwyższego. Taka właśnie sytuacja ma miejsce w odniesieniu do wniesionej skargi kasacyjnej. Z jednej bowiem strony wskazano w niej, że przedmiotem zaskarżenia jest cały wyrok Sądu Apelacyjnego i w związku z tym wniesiono m.in. o jego uchylenie, z drugiej zaś strony zawarto w skardze kasacyjnej – sprzeczny z tym zakresem zaskarżenia i jednym z wniosków skargi - wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji powodów w całości. Wniosek ten pomija więc oczekiwane przez pozwaną orzeczenie w odniesieniu do apelacji pozwanej, która była przedmiotem orzeczenia Sądu Apelacyjnego w pkt I, który również został zaskarżony skargą kasacyjną. Wątpliwości co do rzeczywistego zakresu zaskarżenia skargą kasacyjną potęguje wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nieuwzględniająca w ogóle wartości przedmiotu rozstrzygnięcia zawartego w pkt I wyroku Sądu Apelacyjnego.

W przypadku, gdy skarga kasacyjna zawiera sprzeczną treść pomiędzy wskazanym zakresem zaskarżenia a wnioskami skargi co do oznaczonego w skardze zakresu żądanego uchylenia i zmiany, jak również sprzeczność pomiędzy wskazaną wartością przedmiotu zaskarżenia a zakresem zaskarżenia, nie można przyjąć, aby skarga kasacyjna spełniała wymagania określone w art. 398⁴ § 1 k.p.c., czego konsekwencją jest konieczność jej odrzucenia na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z § 2 tego artykułu, bez możliwości konwalidacji tych braków, w szczególności przez uruchomienie postępowania zmierzającego do sprecyzowania przez skarżącego rzeczywistego zakresu zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji lub zawartego w niej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 października 2007 r., V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 81 i z dnia 13 października 2005 r., II PZ 39/05, OSNP 2006, nr 17-18, poz. 274; z dnia 17 maja 2006 r., II PZ 17/06, OSNP 2007, nr 9-10, poz. 136 oraz z dnia 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, nie publ.).

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono, na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. przy uwzględnieniu przepisów § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).